

حدیث و رجال: ۱۸۲ (دعا و مناجات: ۲۵)

- عمومی

- تخصصی (طلاب و دانشجویان)

۲۲۴۴

۶۳۵۶

سرشناسه	: اختاری، عباسعلی، ۱۳۱۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: کنبد گشایش، فضیلت، آداب و آثار دعا
مشخصات نشر	: قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۲۳۶ ص.
شابک	: 978 - 964 - 09 - 1665 - 0
وضعیت فهرست‌نویسی	: فپای مختصر.
یادداشت	: کتاب‌نامه: ص. [۲۳۱] - [۲۳۲]: همچنین به صورت زیرنویس.
یادداشت	: فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
شناسه افزوده	: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، مؤسسه بوستان کتاب.
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۳۸۳۴۱۵۰

کلید گشایش

فضیلت، آداب و آثار دعا

عباسعلی اختری

بیت کتاب
۱۳۹۴

کلید گشایش فضیلت، آداب و آثار دعا

● نویسنده: عباسعلی اختری

● ناشر: مؤسسه بوستان کتاب

(مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)

● لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب

● نویت چاپ: اول / ۱۳۹۴ ● شمارگان: ۱۱۵۰ ● بها: ۱۲۰۰۰ تومان

تمامی حقوق © محفوظ است

Printed in the Islamic Republic of Iran

- ◇ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفاتی)، ص پ ۹۱۷ / ۳۷۱۸۵، تلفن: ۳۷۷۲۱۵۵-۷، فاکس: ۳۷۷۲۱۵۵، تلفن پخش: ۳۷۷۳۴۲۶
- ◇ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همکاری ۱۷۰ ناشر)
- ◇ فروشگاه شماره ۱: تهران، میدان فلسطین، خ طوس، کوچه تبریز، پلاک ۳۰، تلفن: ۸۸۹۵۶۹۲۲
- ◇ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۲۲۳۳۱۷۲
- ◇ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهار راه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۲۲۲۰۳۷۰
- ◇ فروشگاه شماره ۵: اصفهان، میدان انقلاب، جنب سینما ساحل، تلفن: ۲۲۲۱۷۱۲
- ◇ فروشگاه شماره ۶ (رنگین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نیش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۳۱۷۹
- ◇ فروشگاه شماره ۷: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، پلاک ۳۷، تلفن: ۳۷۸۴۲۵۹-۹۲

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail-info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: <http://www.bustaneketab.com>

با قدرانی از همکارانی که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

● اعضای شورای بررسی آثار ● دبیر شورای کتاب: جواد آهنگر ● سرویراستار: ابوالفضل طریقه‌باز ● ویراستار: نادعلی صالحی ● چکیده عربی: خلیل المصامی ● چکیده انگلیسی: رحیمی داوری ● فیها: مصطفی محفوظی ● حروف‌نگار: فاطمه حیدری‌نژاد ● اصلاحات حروف‌نگاری: لیلا حاج‌اسماعیلی ● صفحه‌آرایی: حسین محمدی و احمد مؤتمنی ● نمونه‌خوانی: مرتضی عراقی ● کنترل نمونه‌خوانی و بازخوانی نهایی متن: محمدجواد مصطفوی ● کنترل فنی صفحه‌آرایی: سیدرضا موسوی‌منش ● کارشناس طراحی و گرافیک: مسعود نجابتی ● طراح جلد: محمود هدایی ● اداره آماده‌سازی: حمید رضا تیموری ● اداره چاپخانه: مجید مهدوی و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی ● قائم‌مقام مؤسسه و مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی.

فهرست مطالب

- پیش‌گفتار ۱۷
- فلسفه تأکید بر دعا ۱۹
- تقسیم دعا در یک نگاه ۲۰
- بخش اول: جایگاه دعا و ارتباط ۲۳
- دارنده و بخشنده سلامت ۲۳
- ریشه‌یابی همه دردها ۲۵
- بدترین منشأ آلودگی ۲۶
- استغفار، درمان گناه ۲۷
- سی هزار مرتبه استغفار ۲۸
- دعا، درمان دردها ۲۸
- برترین نماد معرفت ۲۹
- خسارت تکبر از عبادت و دعا ۳۰

- ۳۱ سفارش دوستانه
- ۳۲ برکات فوق العاده دعا
- ۳۴ سه کلید معنویت
- ۳۴ عوامل بازدارنده از ضررها
- ۳۵ یک عمل و دو گونه پاداش
- ۳۶ برتری امت خداشناس
- ۳۷ دعا و پرورش روح امید
- ۳۸ چرا گرفته‌ای؟
- ۳۹ دعا، جان عبادت
- ۴۰ فواید دعای جمعی
- ۴۲ عامل رهایی از جهنم
- ۴۳ زبان‌های گوناگون دعا
- ۴۳ یکم: دعا به زبان عرفانی ساده
- ۴۴ دوم: دعا به زبان عامیانه
- ۴۵ سوم: دعا به زبان عرفان آسمان‌سای
- ۴۶ تعلیمات قهرمان عشق
- ۴۷ کمال انسان و زیبایی سخن
- ۴۸ قرآن صاعد
- ۴۸ خود را خواستن یا طالب او بودن؟
- ۵۱ دست‌آوردهای دیگر دعا
- ۵۲ توکل عجیب حضرت ابراهیم علیه السلام

۵۳	بخش دوم: چگونه و با چه آدابی دعا کنیم؟
۵۳	عطا در حد لیاقت
۵۴	آموزه‌های زیبا
۵۴	قدرشناسی در دعا
۵۷	نتیجه دعا‌های جاهلانه
۵۸	فرار از فتنه‌های گمراه کننده
۵۹	برکات بعضی فتنه‌ها
۶۰	نیکی به قدر معرفت
۶۲	وفای به عهد بندگی
۶۲	آداب دعا
۶۳	الف) آداب قبل از دعا
۶۴	ب) آداب همراه حال دعا
۶۶	برترین ادب در دعا
۶۶	لزوم شناسایی جهت دعا
۶۸	جهت دعا
۶۹	این گونه دعا کنید
۷۰	لزوم حضور قلب
۷۱	حاجت فراموش شده
۷۲	نقش خشوع و دل شکستگی
۷۳	سفارش به حضرت موسی و عیسی <small>علیهم السلام</small>

- ۷۴ استغاثه بالشیء
- ۷۶ بیان خواسته با قاطعیت
- ۷۷ اهمیت دعای پنهان
- ۷۸ نصیحت هشدار دهنده
- ۸۱ کیفر اتکال به غیر خدا
- ۸۱ رهنمودهایی برای پایان دعا
- ۸۳ (ج) آداب بعد از حال دعا
- ۸۳ ۱. تکرار دعا و دنبال کردن آن
- ۸۴ جایگاه الحاح و اصرار
- ۸۶ ۲. حفظ حالت قرب و شایستگی
- ۸۶ ۳. رفع موانع اجابت
- ۸۷ ۴. بدزبانی و ممانعت از اجابت
- ۸۸ ۵. ظلم مانع مهم اجابت دعا
- ۹۰ ۶. حرام خواری، مانع اجابت دعا
- ۹۱ ترک یک لقمه برتر از دو هزار رکعت نماز مستحبی
- ۹۲ (د) چند نکته
- ۹۲ آن جا که پاسخ خدا، لعنت است!
- ۹۲ هشت مانع اجابت دعا
- ۹۴ دل های دور از خدا
- ۹۵ حجاب پرخطر حب دنیا
- ۹۵ چند دسته دعایشان مستجاب نمی شود

۹۸ عشق و ارتباط و فلسفه تأخیر اجابت
۱۰۰ صدایی را که خدا دوست می‌دارد
۱۰۳ مصلحت در تأخیر استجابت
۱۰۵ نماز بی‌ارزش
۱۰۶ عطای فوق‌انتظار
۱۰۶ نصیحت مشفقانه
۱۰۷ (ه) نقش زمان‌ها و مکان‌ها در دعا
۱۰۸ نگاهی به چند کتاب
۱۰۹ وقت‌های مؤثر در دعا
۱۱۰ حالات و اشخاص مؤثر در دعا
۱۱۱ پرتوی از روایات
۱۱۳ نکته مهم
۱۱۴ چند موقعیت آسان برای دعا
۱۱۵ مکان‌های مؤثر در دعا
۱۱۶ نقش نام‌های مقدس در دعا
۱۱۷ نقش عبادت در دعا
۱۱۷ اهمیت شب جمعه
۱۱۸ عظمت جمعه در گذشته خلقت
۱۲۰ تقاضای حیوانات دریا و خشکی
۱۲۱ سه ساعت مهم برای عرضه حاجات
۱۲۲ ساعت مهم در روز جمعه

۱۲۴ وقت مورد نظر چند پیامبر

۱۲۷ سه ساعت مهم شب و روز

۱۲۹ برکات وقت سحر

۱۳۰ بعضی دعا‌های مهم

۱۳۲ سحر در زبان عارفان

۱۳۲ سحر و امام خمینی علیه السلام

۱۳۳ سحر و حافظ

۱۳۴ دولت بیدار

۱۳۵ یمن سحر

۱۳۶ فیض سحر

۱۳۶ وقت عشق و حال عارفان

۱۳۸ دعا و تقاضا در حال سجده

۱۴۰ دعای تقرب از امام هادی علیه السلام

۱۴۱ اهمیت قبل از طلوع و غروب آفتاب

۱۴۳ بخش سوم: دعا‌های مختصر و مهم

۱۴۳ دعا و نجات از مشکلات

۱۴۴ دعای قبل از هر دعا

۱۴۵ لازم‌ترین دعا و تقاضا

۱۴۷ دعای شکر

۱۴۸ دعای استغفار و طلب آمرزش

۱۵۰	دعای مسرور کردن پیامبر و آل او
۱۵۲	دعایی که به هفت آسمان بالا رود
۱۵۳	دعای هدیه شده به پیامبر ﷺ
۱۵۵	دعایی از گنج‌های عرش
۱۶۱	دعای وسعت رزق
۱۶۱	رهنمودهای پیامبر ﷺ برای رفع فقر و بیماری
۱۶۴	آدابی در ورود و خروج از منزل برای نفی فقر
۱۶۵	دعای خروج از منزل برای کارها
۱۶۶	دعا هنگام اقدام در تجارت
۱۶۸	دعا برای سلامتی و دوام آن
۱۶۹	دعای معروف ابوذر در آسمان
۱۷۰	دعای نجات سید علوی
۱۷۳	دعای ایمنی از شر جن و انس
۱۷۳	دعایی که جبرئیل علیه السلام به پیامبر ﷺ آموخت
۱۷۴	دعای حفظ از شر شیاطین
۱۷۶	دعای مهم دیگر
۱۷۷	دعای حفظ از خطرها
۱۷۸	دعای حفظ از سموم و ضررها
۱۸۰	دعایی بعد از نماز صبح، برای شفا
۱۸۱	دعای شفا از هر بیماری
۱۸۲	دعایی برای هرگونه درد

- ۱۸۴ دعای نور، برای نجات از تب
- ۱۸۵ دعا برای خلاصی از زندان
- ۱۸۶ دعای امام کاظم علیه السلام برای خلاصی از زندان
- ۱۸۸ دعای یوسف علیه السلام برای رهایی از زندان
- ۱۹۰ دعای رفع غم و اندوه
- ۱۹۲ دعای یوسف علیه السلام در چاه
- ۱۹۴ سفارش به دعا علیه دشمنان
- ۱۹۵ دعای مظلوم علیه ظالم
- ۱۹۶ دعای پیروزی بر دشمن
- ۱۹۷ دعای حضرت علی علیه السلام هنگام جنگ
- ۱۹۸ برای حاجات مهم، بعد از نماز صبح و عصر
- ۲۰۰ حرز محبت انگیز حسین علیه السلام
- ۲۰۱ دعای مهم دیگری از آن حضرت
- ۲۰۳ تعلیم دعاهاى بلند مضمون در ماه رمضان
- ۲۰۵ دعای جامع و کاملی که پیامبر صلی الله علیه و آله می خواند
- ۲۰۶ دعای دفع خواری
- ۲۰۷ دعای تضمین شده
- ۲۰۷ دعای دفع ترس و وحشت
- ۲۰۸ دعای آرام بخش از غضب
- ۲۰۸ دعای حفظ قرآن
- ۲۱۰ دعای به یاد آمدن فراموش شده

۲۱۱	دعای ردّ حقوق و مظالم
۲۱۲	دعا هنگام مرگ
۲۱۳	دعای الحاح (تضرّع)
۲۱۴	دعایی از امام صادق <small>علیه السلام</small>
۲۱۶	دعای سریع الاجابة از امام کاظم <small>علیه السلام</small>
۲۱۸	دعای کوتاه امام رضا <small>علیه السلام</small> برای دفع بلا و شر شیطان
۲۲۰	دعای بلند مضمون گشایش از امام دهم <small>علیه السلام</small>
۲۲۳	دعای حضرت مهدی <small>علیه السلام</small> برای مؤمنان
۲۲۳	دعای امام عصر <small>علیه السلام</small> ، تعلیم شده به زندانی
۲۲۵	دعای امام عصر <small>علیه السلام</small> برای جمع خود
۲۲۷	زیارت و توسل به امام زمان <small>علیه السلام</small>
۲۳۱	کتابنامه

پیش‌گفتار

مهم‌ترین و برترین معیار ارزش انسان بعد از «عقل» و قبل از هر عمل اکتسابی، کسب معرفت است^۱ و برخورداری از معرفت نه با ادعاست، بلکه معرفت در عمل متجلی می‌شود، چنان‌که امام صادق علیه السلام فرمود:

وَلَا مَعْرِفَةَ إِلَّا بِعَمَلٍ؛^۲

و معرفتی نخواهد بود جز با عمل و ادای وظیفه.

و برترین عمل آن است که در لباس زیبای عبودیت و بندگی ذات اقدس حق و کرنش در مقابل عظمت او نمایان گردد.

چنان‌که عبادت و پیوستن به ذیل عنایتش را خود، سیر آفرینش اعلام داشته و فرمود: «جن و انس را نیافریدم مگر برای عبادتم...»^۳

تردید نیست که خضوع و عبادت، نماد معرفت است و اولیا در پرتو

۱. ده‌ها دلیل این را بیان کرده است.

۲. اصول کافی، کتاب فضل العلم، باب ۱۲، ح ۲.

۳. ذاریات، آیه ۵۶.

معرفت حق که بهجت ذات است، فانی در عبادت و اطاعت می‌شوند و در وادی قرب، خدا چشم و گوش و فهم و زبانشان خواهد بود.^۱

در این فنا گشتن و خود نادیدن، گنج پنهان بی‌نهایت بی‌روز یافته و صفات جمال و جلالش در وجود اولیا به منصفه ظهور می‌رسد.

پس معرفت، مقدمه و زمینه عبادت است و چنین است که عقل کل و سید و سالار رسل می‌گوید: «عَلَّمَ دَعْوَتَ وَ هِدَايَتَ رَا بَرِ پَايَةِ بَصِيْرَتِ بَرَا فَرَا شْتَهَامَ وَ بَرَا سَاسَ بَصِيْرَتِ هَمَّكَانَ رَا بَه اِيْن رَا ه دَعْوَتِ مِي كَنَم.»^۲

پاسخ این پرسش را که از کجا و چگونه معرفت بیاموزیم؟ از بزرگ‌ترین شاگرد پیامبر ﷺ و برترین پذیرنده دعوتش، امیر اهل ایمان، علی بن ابی طالب عليه السلام بشنویم که می‌فرماید:

الْعِلْمُ يَفَاحُ الْمَعْرِفَةَ؛^۳

علم و آگاهی بارورکننده معرفت است.

به همین جهت، یکی از اساسی‌ترین کارهای پیشوایان دین و تلاش پیامبر اکرم ﷺ و ائمه طاهرين عليهم السلام، آگاه کردن مردم نسبت به حقایق و ارتقای فهم و درک آنان است که آن را از حقوق مردم برخود می‌شناسند.

پیامبر و اهل بیت اطهارش عليهم السلام در راستای ایجاد معرفت، برترین درس‌ها را از قرآن و حکمت انگیختند.

۱. بحار الانوار، ج ۷۰، ص ۲۲؛ ج ۷۵، ص ۱۵۵ و ج ۸۷، ص ۳۱.

۲. یوسف، آیه ۱۰۸.

۳. معجم غررالحکم، ج ۳، ص ۲۶۳۵.

بخشی از رسالت خطیر بیدارگری و ایجاد آگاهی را، مستقیم و به شکل تعلیمات علوم و حکمت انجام دادند و بخشی دیگر را به طور غیر مستقیم و در قالب «دعا» تعلیم دادند.

در این بخش، تعلیمات بسیار بلندی از عرفان و اخلاق و آداب را ارائه نموده‌اند که چشم نامحرمان بی‌عشق و جاهلان به مقام امامت، نسبت به آن‌ها بسته است.

در پرتو همین تعلیمات است که پیروان این دودمان به دعا عشق می‌ورزند و حیات جان و تکامل روان و شفای همه دردهای بی‌درمان را در ارتباط با خدا می‌جویند.

اهل دعا، خویشان را با خشنودی معبودی که او را می‌خوانند، هم‌گام می‌سازند. از هر ناپسندی و دور می‌دارند و برای جلب رضامندی حق، برای بندگانش خیرخواهی می‌ورزند و روحیه صفا و صمیمیت و نوع دوستی را می‌گسترانند و چون معبود خود، عامل رأفت و رحمت و نیکی به انسان‌ها هستند.

فلسفه تأکید بر دعا

علت سفارش بسیار به دعا خواندن^۱ تا حدّ بیش از قرآن،^۲ برای ترویج این درس‌هاست که مقدمه معرفت قرآن است و بدیهی است که جاهلان به مقام امامت و منکران ولایت اهل بیت علیهم‌السلام دعا‌های نقل شده از امامان را

۱. وسائل الشیعه، ج ۴، ص ۱۰۸۵ باب ۲ و ۳ ابواب دعا.

۲. رک: عدّة النّاعی، ص ۵۲ و بحار الانوار، ج ۹۳، ص ۲۹۲ و ۲۹۸.

نپذیرند و به طور سطحی و بی‌درک، فقط قرآن بخوانند و همتای قرآن؛ یعنی عترت را کنار بگذارند.

و نیز برای ایجاد اساس معرفت است که پاره‌ای از درس‌ها به طور مکرر در دعاها گوشزد شده، مانند: «لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ؛ مَعْبُودِي جِز تُو نِيسْت.» و «مَا بِنَا مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنَكَ؛ آنچه نعمت پیش ماست از توست.» و «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ؛ از خدا طلب مغفرت دارم و به سوی او بازمی‌گردم.» و در همه دعاها صلوات بر محمد و آل او مطرح است و....

تقسیم دعا در یک نگاه

دعاها که یادآور ثنای بی‌حد آفریدگار بر نعمت‌ها و الطاف اوست، همانند نمادهای آفرینش و آیات بی‌شمار خداوند متعال، دارای زیبایی‌های متفاوت و آموزه‌های معرفتی گوناگون است. هر دعایی درسی ویژه می‌آموزد و روحیه خاصی را در انسان می‌پروراند.

دعاها در یک نگاه دو قسم است:

یکم: دعا‌های نسبتاً مفضّل که برای زمان‌های مخصوص تعلیم داده شده، مانند: دعای کمیل در شب‌های جمعه، دعای عرفه در عرفات، دعای افتتاح و ابوحزمه در شب‌ها و سحرهای ماه مبارک رمضان و

دوم: دعا‌های کوتاه با مفاهیم بسیار بلند که در همه اوقات سال به طور مکرر خوانده می‌شود. این دعاها بر اساس دردمندی و درماندگی انسان‌ها، به مانند کلیدی برای حلّ مشکلات از طرف رسول خدا ﷺ و اهل بیت پاکش  تعلیم داده شده است.

بسیاری از تشنگان معنویت که برای دست‌یابی به اهداف فوق، عاشق ذکر و دعا هستند، دو مشکل جزئی در مقابل دارند: مشکل اولی این‌که همگان نمی‌دانند دوازده کجاست و درس‌های دعا را از کجا فراگیرند؟ مشکل دیگر این‌که در همه جا آن دعاها را در اختیار ندارند و همراه بردن کتاب‌های مفضل همیشه آسان نیست.

کتاب «کلید گشایش» به گونه‌ای کم‌حجم و سبک و جامع در راستای رفع این نیاز، در چند بخش که فهرست نمایان‌گر آن است تنظیم شده و در مجموع، شامل بسیاری از دعا‌های مفید و نجات‌بخش در بن‌بست‌های زندگی، از منابع معتبر است.

انتظار آن‌که دل‌باختگان معنویت، حداقل یک بار همه آن را بخوانند تا بدانند امامان معصوم علیهم‌السلام به امر خدای متعال، چه سرمایه‌ای در اختیار ما نهاده‌اند و ما از شکر و سپاس اندک آن نیز عاجزیم.

تهران - عباسعلی اختری

۱۶ شعبان المعظم ۱۴۳۵

۹۳/۳/۲۴